

גמ' קידושין (מב.) - זכין לאדם שלא בפניו
רב דניאל שטיין

א. חי' הרשב"א (שם) - מהא דאמר' ותסברא דהא שליחות הוא א"כ מצינו שליחות לקטן, ואמרין אלא כי הא דרבה בר בר חנא אמר רב גידל א"ר מנין שזכין לאדם שלא בפניו משמע דזכיה לאו מדין שליחות הוא וזכין לקטן דבר תורה דאלת"ה כי אקשי' ותסברא א"כ מצינו שליחות לקטן מאי קא משני מנין שזכין לאדם אכתי תיקשי לן ותסברא הא משום זכיה הוא א"כ מצינו שליחות לקטן.

ב. גמ' ב"מ (עא:) - דכתיב אתם גם אתם מה אתם בני ברית אף שלוחכם נמי בני ברית. שליחות דכל התורה כולה נמי מתרומה גמרינן לה וכו' רבינא אמר נהי דשליחות לנכרי לית ליה, זכיה [מיהא] [מדרבנן] אית ליה, מידי דהוי אקטן, קטן לאו אף על גב דלית ליה שליחות אית ליה זכיה [מיהא] [מדרבנן]. הכא נמי לא שנא ולא היא, ישראל אתי לכלל שליחות, נכרי לא אתי לכלל שליחות.

ג. ר"ן קידושין (טז: בדפי הרי"ף) - מדאמרין בפ' איזהו נשך (עא:) רבינא אמר דנהי דשליחות לעובד כוכבים לית ליה זכיה מדרבנן אית ליה מידי דהוה אקטן קטן לאו אף על גב דלית ליה שליחות אית ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שנא ולא היא קטן אתי לידי שליחות עובד כוכבים לא אתי לידי שליחות וש"מ דאין זכיה לקטן אלא מדבריהם ומשמע נמי מינה דכל מי שאין לו שליחות אין לו זכיה וקטן משום דאתי לכלל שליחות תקנו ליה רבנן זכיה ומיהו לא תקינו ליה שליחות דמשום דשליחות מילתא אלימתא היא דמכי מטי לידיה דשליח לא מצי משלח למהדר ביה לא אלמוה לזכותיה דקטן כולי האי וכו' מ"מ קשיא שמעתין איכא למימר דאין ה"נ דלמאי דקא ס"ד השתא דרב מוכח מהאי קרא דזכין לאדם שלא בפניו זכין לקטן מדאורייתא ולא מדין שליחות ומשום הכי לא פרכינן והא קטן לאו בר זכיה הוא דלפום פשטיה דרב ודאי זכין לו מדאורייתא ולית לן שום אוכחחא דנפרין עליה והא קטן לאו בר זכיה הוא אבל מכיון דאקשינן ותסברא דהא זכות הוא הא חובה הוא דאיכא דניחא ליה בהר כו' ואוקימנא כדברא אמר ר"נ דאמר מנין ליתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם לא תפשוט מינה שזכין לאדם שלא בפניו בדבר שאינו שלו וזכין לו לקטן מדאורייתא דהתם שלהם היתה וחלוקתן גלוי מילתא בעלמא היא וב"ד מעמידין אפוטרופוס לכך אבל בעלמא אין זכיה לקטן מדאורייתא ומה שזכין לו מדרבנן בעלמא הוא.

ד. גמ' כתובות (יא.) - אמר רב הונא גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין, מאי קמ"ל, דזכות הוא לו, וזכין לאדם שלא בפניו, תנינא זכין לאדם שלא בפניו, ואין חבין לאדם שלא בפניו, מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא ניחא ליה, דהא קיימא לן דעבד ודאי בהפקירא ניחא ליה, קמ"ל דהני מילי גדול, דטעם טעם דאיסורא, אבל קטן זכות הוא לו. [תוס' (שם) ד"ה מטבילין - ותימה דהא זכיה הוי מטעם שליחות דכיון דזכות הוא לו אנן סהדי דעביד ליה שליח וכו' וא"כ היאך זכין לקטן והלא אין שליחות לקטן כדאמרין באיזהו נשך (שם עא:)] ועוד דאכתי עובד כוכבים הוא ואמר' התם דקטן דאתי לכלל שליחות אית ליה זכיה מדרבנן עובד כוכבים דלא אתי לכלל שליחות אפילו זכיה מדרבנן לית ליה ונראה לר"י דהכא נמי דזכין לו מדרבנן וכו' וא"ת היכי הוי גר מדרבנן ושרינן ליה בבת ישראל וקידושיו קידושין הא מן התורה עובד כוכבים הוא וי"ל דקסבר כמ"ד בהאשה רבה (יבמות דף פט:)] דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בקום ועשה וכו' ולפי ספרים דגרסינן בב"מ (עא:) זכיה מיהא אית ליה ולא גרס מדרבנן ניחא דמצי למימר דאית ליה זכיה מן התורה ועובד כוכבים קטן כיון דבא להתגייר חשבינן ליה כישאל קטן]. [חי' הריטב"א (שם) - והאי דמטבילין אותו וע"ג דגר בעלמא בעינן שיודיעוהו קלות וחמורות, ההיא למצוה ולא לעכב והכא דלאו בר הודעה הוא אינו מעכב].

ה. תוס' סנהדרין (סח: ד"ה קטן) - והא דתנן בגיטין (נט:)] מציאת חרש וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום אבל מדאורייתא לא, דעת אחרת מקנה אותן שאני, והשתא ניחא הא דאמר בפ' לולב וערבה (סוכה דף מו:)] לא ליקני איניש לוליביה לינוקא דינוקא מיקנא קני אקנויי לא מקני דמיקנא קני אפילו מדאורייתא דע"י דעת אחרת מקנה אותן זוכה מדאורייתא וכו'. ונראה דזכיה דגירות לא דמי לשאר זכויות דמה שב"ד מטבילין אותו אינם זוכין בעבורו אלא הוא זוכה בעצמו ובגופו שנעשה גר ונכנס תחת כנפי השכינה והא דפריך בכתובות (שם) תנינא זכין לאדם שלא בפניו ומשני מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא ניחא ליה היינו משום דאם היתה חובתו לא היה לב"ד להתמצע להכניס גופו בדבר שיש לו חובה.

ו. רמב"ם (פכ"ט מכירה הי"א) - יראה לי שקטן שקנה קרקע ונתן דמים והחזיק בקרקע תעמוד בידו אף על פי שאין ממכרו בקרקע כלום שהקטן כמי שאינו בפניו הוא זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו.

ז. גמ' שבת (סח.) - כלל גדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת, ועשה מלאכות הרבה בשבת הרבה אינו חייב אלא חטאת אחת, היודע עיקר שבת, ועשה מלאכות הרבה בשבת הרבה חייב על כל שבת ושבת וכו', רב ושמואל דאמר' תרוייהו מתנ' בתינוק שנשבה לבין הנכרים וגר שנתגייר לבין הנכרים אבל הכיר ולבסוף שכח חייב על כל שבת ושבת. [תוס' (שם) ד"ה גר - בפני ג' ולא הודיעוהו מצות שבת דאי נתגייר בינו לבין עצמו לא הוי גר]. [חי' הרמב"ן (שם) - כגון שנתגייר בפני שלשה והודיעוהו מקצת מצות אחרות ולא הודיעוהו מצות שבת, או שטעו ולא הודיעוהו שאלו נתגייר בינו לבין עצמו אינו גר].

ח. תוס' יבמות (מה:) - וי"ל האי דבעינן שלשה היינו לקבלת המצות אבל לא לטבילה אף על גב דאמרין לקמן (דף מז:)] דשני ת"ח עומדים מבחוץ היינו לכתחלה דעדיף טפי.